

25-03-059

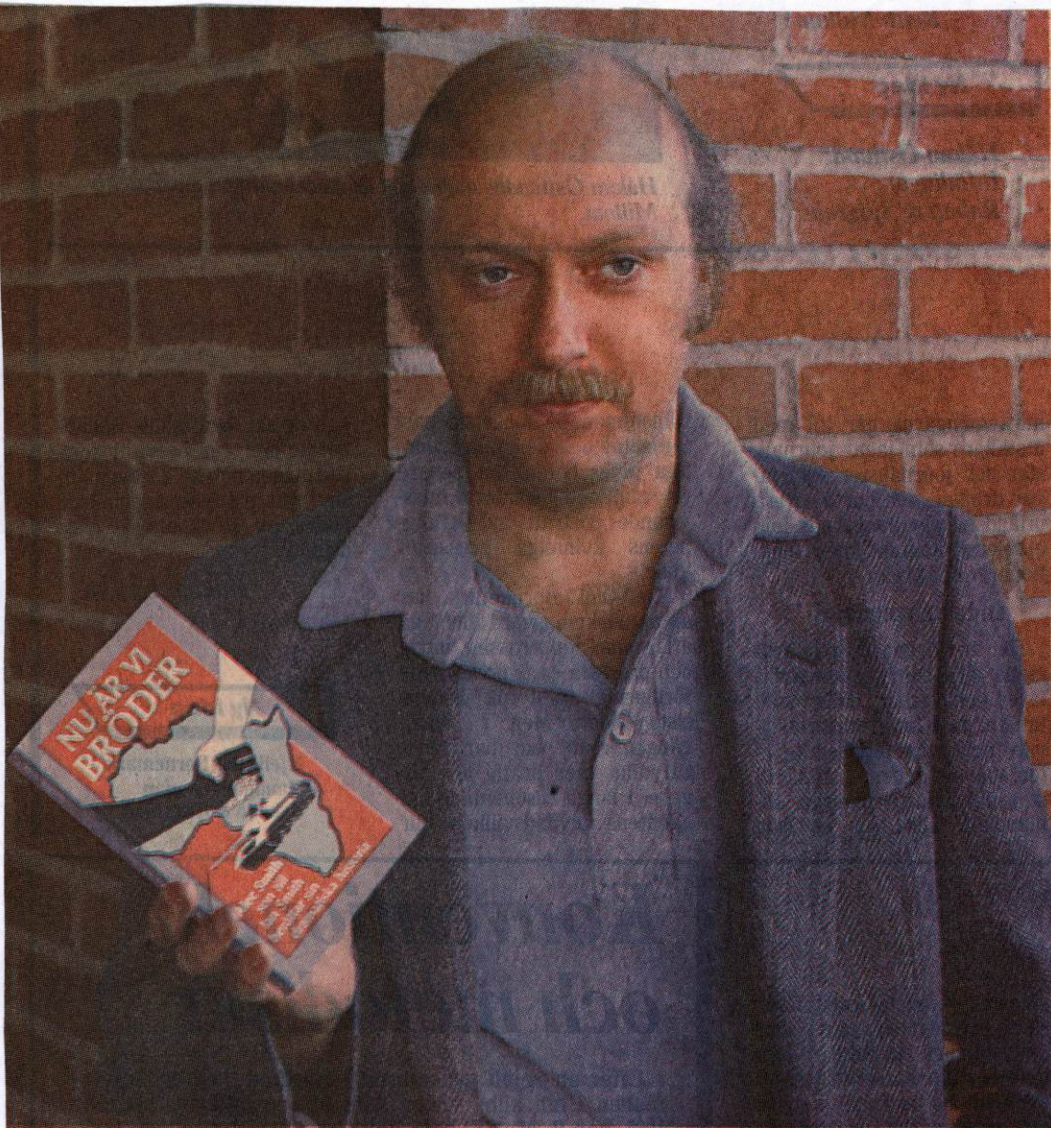

Foto: NISS ERIC ERIKSSON

Alec Smith menar att sanktioner och bojkott mot Sydafrika inte hjälper de färgade. Det krävs många andra former av stöd för att krossa apartheid.

Sydafrika-bojkott

”Hjälper inte de färgade”

Elever vid Taserudskolan i Arvika fick möta en föreläsare med ett brokigt liv på onsdagen. En man vars far var premiärminister i Rhodesia (Zimbabwe sedan 1980).

Vid 14 års ålder söp han regelbundet och började knarka. Tio år senare försörjde

han sig som knarklangare, men åkte fast för smuggling.

Idag jobbar han som fältpräst i Zimbabwes armé och har gett ut en bok som heter ”Nu är vi bröder” i den svenska versionen. Boken är bannlyst i Sydafrika.

Sidan 4

18 september 1986 Vecka 38

Värmlands läns och Karlstads stifts tidning. Grundad 1836

Lösnummer

VERMLANDS-TIDNINGEN

Ian Smiths son på besök i Arvika:

- Jag hatar apartheid

För ett antal år sedan blev det stora rubriker i tidningar runt om i världen när sonen till en premiärminister åkte fast för knarksmuggling.

Den unge mannen hade levt som en hippie under

– När jag läste juridik vid universitetet i Sydafrika bröt jag mot fler lagar varje dag än de jag läste om. När jag vaknade var alla föreläsningar redan avslutade. Jag kom inte ur sängen förrän den första mariuanasigarett var upprökt.

Alec Smith fick en fin start i livet, men redan tidigt under skolåren började det mesta gå åt helvete. Trots detta var han son till dåvarande premiärministern i Rhodesia, Ian Smith. Han växte upp i ett land där det gällde att ha den rätta hudfärgen. Det gällde att vara vit.

Alec Smith berättade om sig själv inför ett 60-tal elever vid Taserudskolan i Arvika på onsdagen. Han ville ge dem bakgrunden till det som han senare gjort och som finns beskrivet i en bok som utkommit nyligen, med ett aktuellt ämne. Boken heter "Nu är vi bröder" och handlar om utvecklingen i Rhodesia som vid självständigheten år 1980 bytte namn till Zimbabwe. När Alec växte upp var hans far premiärminister och de vita styrde landet till 100 procent. Idag har regeringen svart majoritet och parlamentet är sammansatt av fem olika partier. Allt från vänster till höger. Ian Smith representerar de konservativa, men efter den här valperioden går han troligtvis i pension, säger sonen Alec.

□ Mot apartheid

Alec Smith berättar att hans omvändelse började strax efter besöket i domstolen, där han stod inför rätta misstänkt för knarksmuggling. Han var på tänd även där och tog nya doser kokain i bilen på väg från domstolen.

– Att jag åkte fast var bara ett olycksfall i arbetet.

Men kort efter denna händelse skedde en dramatisk förändring i Alec Smiths liv. Han förvandlades från en övertygad ateist till djupt troende

kristen på mindre än två veckor. Själv minns han den här förändringen som den största klick sedan han börjat knarka.

– Det går inte att beskriva vad jag kände och jag har varit med om mycket med hjälp av LSD och alla andra typer av droger.

Han var 25 år gammal när ögonen öppnades så mycket att han såg orättsvisorna i det rhodesiska samhället. Plötsligt förstod han att de färgade hatade de vita. Han upptäckte även varför.

– När jag växte upp var det helt naturligt att vita hade en rad fördelar. Vi ifrågasatte aldrig våra rättigheter och hade ingen tanke på hur andra levde. Mitt samvete vaknade. Jag började hata apartheid.

□ Bättre idag

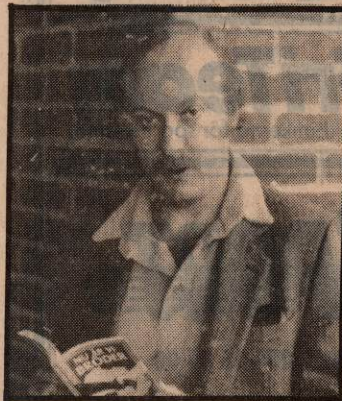
Alec Smith hävdar att det skett en fantastisk utveckling åt rätt håll i Rhodesia/Zimbabwe. I sin bok vill han visa att vita och färgade kan leva tillsammans.

Han delar inte sin faders konservativa syn i politiska frågor, men de två umgås igen efter en viss frysnings av relationerna under hippie-åren. Alecs bok kanske är ett försvar för fadern, som en gång i tiden var samma symbol för rasåtskillnadspolitik i södra Afrika, som dagens ledare i Sydafrika.

– Det räcker inte med sanktioner mot ett land, när man vill påverka hela den politiska situationen. Vi lever inte i en värld där alla länder följer en och samma överenskommelse. Det är helt fel om man inbillar sig att det är möjligt.

Alec påpekar att Rhodesia hade den starkaste ekonomiska tillväxten under de år som många andra länder bojkottade all handel. Officiellt. Han upplevde aldrig att det fanns brist på varor eller pengar och ingen i Rhodesia upplevde handelsboj-

många år. Han försökte försörja sig på knarkförsäljning, men lönsamheten var dålig. Det mesta i knarkväg, som han kom över injicerades i den egna kroppen. Han blev ett mänskligt vrak.

Före rhodesiske premiärministern Ian Smiths son Alec gästar Arvika.

kotten som ett stort problem.

– Det är viktigare att ge Sydafrikas färgade stöd på andra sätt. Att låta de inre krafterna i landet växa sig starka. En generalstrejk i Sydafrika under en månad skulle skaka landet och orsaka större problem än tio års handelsbojkott från alla västländer. Vi måste få de vita i Sydafrika att förstå att de lever i en ohållbar situation.

Alec Smith befarar att Sydafrika kommer allt närmare en situation där det utbryter någonting som kan liknas vid ett blodbad. De färgade blir allt starkare, men samtidigt har den vita minoriteten makten över en mycket stark armé och landets ekonomi är stark.

– Här i Sverige vet skolungdomar mer om situationen i Sydafrika än vuxna sydafrikaner. De lever i ett land där all information är censurerad. Här förekommer inga demonstrationer. Den som protesterar öppet försvinner. Ingen känner namnen på frihetskämpar eller frihetsrörelser i grannländerna. Inte ens bland de vita är kännedomen utbredd. Utländska tidningar förekommer inte. 99 procent av befolkningen får sin information från statskontrollerade massmedia.

– Vi måste övertyga de vita först. Politiker på alla nivåer, helst även i toppen.

Alec Smith berättar att många i Rhodesia fruktade för vad som skulle hända i landet efter den dagen när de färgade tagit över makten. Farhågorna besannades aldrig, men den här fruktan är ännu större i Sydafrika. Den yngre generationen tvivlar på politikernas framtidsplanering. Man tror inte att apartheid kan drivas länge till.

– Den här fruktan ökar varje dag och många lämnar landet just av den anledningen, säger Alec Smith, som själv knappast lär få visum till Sydafrika.

Ilans bok har översatts till franska, spanska och de fyra nordiska språken, svenska, norska, finska och danska. Originalversionen är på engelska och Alec uppskattar att något tusental exemplar hittat in även till Sydafrika. Distributionskanalerna har varit kyrkliga.

– Jag tror att kyrkan kommer att spela en stor roll när apartheid avvecklas. Tidigare har alla kunnat skylla på att inte ens kyrkan ifrågasätter systemet. Bland prästerna sker en snabb förändring av synen på raspolitiken.

Ikväll, torsdag, talar Alec Smith i Taserudskolans aula i Arvika. Han är inbjuden av en rad organisationer som samarbetar, bla MRA, frikyrkorna, Svenska FN-förbundet, m fl.

Alec Smith försörjer sig numera inte som knarkklangare, han är fältpräst i Zimbabwes armé. Han är tjänstledig under ett år bla för att kunna skriva boken med originaltiteln "Now I Call Him Brother". Han är sedan tio år tillbaka gift med norska Elisabeth och på tillfälligt besök hos hennes släktingar i Norge. Besöket i Arvika är det enda i Värmland.

Niss Eric Eriksson